

afdeling
Financiën

steller
D.J. Doelman

gouda
24 oktober 2023

dossiernummer
7530

telefoon
0182-588469

onderwerp
Programmabegroting 2024 - 2027

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Het vaststellen van de programmabegroting 2024 en het bijbehorende meerjarenperspectief 2025 - 2027;
2. Het verwerken van de effecten van de septembercirculaire 2023, de actualisatie van de BUIG en de stelpost schommelingen rijksuitkeringen (als begrotingswijziging) in de programmabegroting 2024-2027.

Toelichting

Als onderdeel van de PenC-cyclus wordt de Programmabegroting 2024-2027 voorgelegd. In de programmabegroting 2024-2027 zijn de financiële consequenties van de Kadernota 2024, meicirculaire 2023 en raadsbesluiten tot 3 juli 2023 uitgewerkt.

Nadere uitleg op gevraagd besluit

Als onderdeel van de PenC-cyclus wordt de Programmabegroting 2024-2027 voorgelegd. De begroting moet volgens de wet voor 15 november a.s. door de raad zijn vastgesteld en toegezonden worden aan de provinciaal toezichthouder.

Voorgesteld wordt de effecten van de septembercirculaire (als begrotingswijziging) te verwerken zoals beschreven in de bijgevoegde memo 'Septembercirculaire 2023 Gemeentefonds en BUIG'.

1 Argumenten

1.1 *Vaststelling van de Begroting is een bevoegdheid van de raad*

Op basis van de Gemeentewet is de gemeenteraad het bevoegd orgaan voor het vaststellen van de programmabegroting.

1.2 *De begroting is opgesteld in lijn met de uitgangspunten van het Bestuursakkoord 2022 – 2026*

- Uitgangspunt 1 in het bestuursakkoord is voldoende reserves, wat zich uit in een gezonde weerstandsratio (tussen de 1 en 1,4). De weerstandsratio in de meerjarenbegroting is >1,4, wat als ruim voldoende wordt beoordeeld.
- Uitgangspunt 2 in het bestuursakkoord is een stabiele schuldpositie. In de meerjarenbegroting die voorligt zal de schuldquote van de gemeente Gouda eind 2024 rond de 90% zijn en de jaren daarna aflopen naar ongeveer 89% eind 2027.
- Uitgangspunt 3 in het bestuursakkoord is een sluitende meerjarige programmabegroting. De ontwerp programmabegroting voor 2024-2027 is voor alle jaren sluitend.

- Het verbeteren van de financiële functie noemt het bestuursakkoord als prioriteit. Onderdeel van dit verbeterprogramma is het verbeteren van de begroting. De volgende verbeteringen zijn dit jaar doorgevoerd:
 - De indicatoren – zoals deze zijn vastgesteld in de Kadernota 2024 – zijn opgenomen in de programmabegroting 2024;
 - Bij het onderdeel incidentele baten en lasten zijn de reserve mutaties nader gespecificeerd en toegelicht;
 - In de bijlage verbonden partijen is een totaaloverzicht van de gemeentelijke bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen opgenomen;
 - In de paragraaf weerstandsvermogen is een top 10 van risico's opgenomen.

Met bovenstaande verbeteringen komen we tegemoet aan de aandachtspunten/ aanbevelingen van onze accountant en provinciaal toezichthouder.

1.3 De raadsvoorstellen van september en oktober - die van invloed zijn op het meerjarenperspectief - zijn als doorkijk opgenomen in de financiële samenvatting van de begroting 2024

De ontwerp begroting 2024 is samengesteld op basis van de raadsbesluiten t/m 3 juli 2023. Tegelijkertijd zijn er, met het samenstellen van de programmabegroting, 5 raadsvoorstellen aan de raad aangeboden die een financieel effect hebben op het begrotingsresultaat 2024 - 2027. Deze voorstellen zijn als doorkijk opgenomen in de financiële samenvatting van de ontwerp begroting (pagina 13). Op deze manier wordt een integraal en actueel perspectief geschetst.

2.1 De septembercirculaire 2023 wordt als wijziging in de begroting 2024 – 2027 verwerkt

De verwerking van de septembercirculaire 2023 en de actualisatie van de BUIG in de begroting 2024 - 2027 draagt bij aan de verbetering van de financiële functie. Hierdoor ontstaat een effectievere budgetbeheersing en beter/ tijdig inzicht in de financiële positie.

2.2 Vanwege de grilligheid van de rijksinkomsten wordt een stelpost schommelingen rijksuitkeringen opgenomen

De rijksinkomsten vertonen een grillig beeld. De BUIG-uitkering is hier recent een voorbeeld van. Daarnaast is er grote onzekerheid door een demissionair/ nieuw kabinet en heeft het rijk zelf ombuigingen/ bezuinigingen aangekondigd. Gelet op deze ontwikkelingen is het vanuit financieel solide beleid goed om behoedzaam te zijn ten aanzien van de nu gepresenteerde overschotten en “rust” te creëren voor toekomstige ontwikkelingen.

2 Kanttekeningen

2.1 Inkomsten Jeugd 2026 en 2027

In het raadsvoorstel van de programmabegroting 2023 (vorig jaar) en kadernota 2024 is aangegeven dat de inkomsten Jeugd behoedzaam worden gebudgetteerd. In afwijking van de door het rijk, de VNG en provincie geboden mogelijkheid heeft de gemeente Gouda deze inkomsten, evenals de bijbehorende bezuiniging, óók in de begroting 2024-2027 niet structureel geraamd. Tot en met begrotingsjaar 2025 zijn de inkomsten Jeugd verwerkt. De informatie over de hervormingsagenda jeugdzorg van het rijk (waaronder de circulaires) worden nauwlettend gevolgd.

2.2 Klimaatgelden 2023 – 2027

Het rijk heeft een beschikking afgegeven voor klimaatgelden tot en met 2025. Door het rijk is aangekondigd dat de klimaatgelden na 2025 worden gecontinueerd. Op basis van de richtlijnen van de provincie zijn de klimaatgelden structureel in de programmabegroting 2024 – 2027 verwerkt, op basis van het bedrag dat in 2023 is ontvangen. Voor klimaat en duurzaamheid is in de programmabegroting 2023 - 2026 – op basis van het bestuursakkoord 2022 - structureel € 3 miljoen oplopend naar € 4,2 opgenomen ter uitvoering van de klimaatambities.

3 Juridische- / financiële gevolgen

Het actuele financiële perspectief ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
E. Geactualiseerd perspectief ontwerp begroting 2024 - 2027	-2.264	-7.711	-1.552	-3.907
Tussentijdse raadsvoorstellen:				
F. Raadsvoorstel Beheerplan groot- en vervangingsonderhoud openbare ruimte 2023 - 2029 (dossier 7181)	1.971	2.456	2.426	2.800
G. Raadsvoorstel Integraal veiligheidsbeleid (dossier 6827)	200	200	200	200
H. Raadsvoorstel Herbestemming stadhuis: definitief ontwerp (dossier 7486)	217	-143	-143	333
I. Raadsvoorstel Verbetering toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed (dossier 7396)	0	-120	-60	0
J. Raadsvoorstel Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (dossier 7485)	-223	-368	148	332
K. Perspectief ná vaststelling raadsvoorstellen	-99	-5.686	1.019	-242
L. Uitkomsten septembercircularie 2023	922	1.045	1.157	-1.721
M. Actualisatie BUIG budgetten	-3.303	-3.303	-3.303	-3.303
N. Stelpost 'schommelingen rijksuitkeringen'	750	750	750	750
O. Geactualiseerd perspectief	-1.730	-7.194	-377	-4.516

+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

De bovenstaande tabel vindt zijn basis in de ontwerp begroting 2024-2027. De ontwerp begroting 2024 is samengesteld op basis van de raadsbesluiten t/m 3 juli 2023. Tegelijkertijd met het samenstellen van de programmabegroting zijn er 5 raadsvoorstellen aan de raad aangeboden die een financieel effect hebben op het begrotingsresultaat 2024 - 2027. Deze voorstellen (onderdeel F t/m J) zijn niet verwerkt in de ontwerp begroting 2024. Indien de raad instemt met de voorstellen leidt dit tot het een herzien actueel begrotingsresultaat (onderdeel K). De onderdelen F en G zijn inmiddels door de raad in financieel opzicht ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 27 september 2023.

Vanaf onderdeel L. zijn de effecten van de septembercircularie 2023, de actualisatie van de BUIG-budgetten en de stelpost schommelingen rijksuitkeringen toegevoegd.

Een en ander resulteert dan in een geactualiseerd financieel perspectief (onderdeel O) dat voor alle jaren vanaf 2024 positief is, maar een dip vertoont in 2026.

Toelichting op de mutaties L t/m N

▪ **Uitkomsten septembercircularie 2023**

De septembercircularie laat voor alle jaren een stijging zien van de inkomsten ten opzichte van de meicircularie 2023. Dit komt grotendeels door hogere accressen, voor zowel loon- en prijsontwikkelingen als voor volumeontwikkelingen vanaf 2027. Zoals gebruikelijk zijn in de septembercircularie ook diverse taakmutaties opgenomen. Het voorstel is om de middelen voor toekomstige loon- en prijsontwikkelingen te ramen op de onderscheiden stelposten en de middelen voor taakmutaties toe te voegen aan de stelpost toe te wijzen taakmutaties of toe te voegen aan de functionele programma's. Per saldo is het effect op het financieel perspectief positief voor 2027 en negatief voor de jaren 2024 t/m 2026.

Voor meer informatie zie de bijgevoegde memo 'Septembercircularie 2023 Gemeentefonds en BUIG'.

▪ **Actualisatie BUIG-budgetten**

In 2024 zijn er belangrijke wijzigingen in het objectief verdeelmodel, naast de reguliere actualisatie van de data naar peiljaar 2022. Deze aanpassingen en nieuwe data pakken gunstig uit voor Gouda. Het definitieve BUIG-budget 2024 wordt pas in september 2024 beschikt. Hierin kunnen nog wijzigingen optreden o.a. als gevolg van de realisatiecijfers bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies 2023, ontwikkelingen in de conjunctuur en werkloosheid, en beleidswijzigingen van het Rijk.

De inschatting is dat het verdeelmodel voor 2025 opnieuw beoordeeld en wellicht aangepast zal worden. Voor meer informatie zie de bijgevoegde memo 'Septembercircularie 2023 Gemeentefonds en BUIG'.

De rijksinkomsten vertonen een grillig karakter. De BUIG-uitkering is hier recent een voorbeeld van. Daarnaast is er grote onzekerheid door een demissionair/ nieuw kabinet en heeft het rijk zelf ombuigingen/ bezuinigingen aangekondigd. Gelet op deze ontwikkelingen is het vanuit financieel solide beleid goed om behoedzaam te zijn ten aanzien van de nu gepresenteerde overschotten en “rust” te creëren voor toekomstige ontwikkelingen. Het voorstel is om een stelpost ‘schommelingen rijksuitkeringen’ op te nemen van € 750.000 structureel. Deze stelpost wordt bij de komende PenC documenten heroverwogen. Hij kan worden ingezet om een negatieve bijstelling van de BUIG of het Gemeentefonds (deels) op te vangen. Daarnaast kan hij worden opgeheven bij afnemende onzekerheden.

Dankzij een voorzichtig en solide financieel beleid van de afgelopen jaren van u als raad, is er nog steeds sprake van een structureel sluitend perspectief 2024 -2027 en is er sprake van een gezonde financiële positie van de gemeente Gouda. Als college houden we – gelet op de uitdagingen en onzekerheden - deze koers graag vast voor de toekomst.

1. Algemene onzekerheden

Richting de toekomst zijn er diverse onzekerheden die van directe invloed kunnen zijn op onze financiële positie. Voorbeelden hiervan zijn: renteontwikkeling, inflatieontwikkeling, economische ontwikkeling, ontwikkeling van de algemene uitkering van het rijk en de ontwikkeling op wereld niveau (oorlog in Oekraïne/ Midden-Oosten en geopolitiek).

Naast de bovengenoemde onzekerheden zijn er diverse onderwerpen opgenomen die een nadere uitwerking vragen richting de toekomst.

Voorbeelden hiervan zijn: de omgevingswet, 2^e tranche IHP, kaderplan bodemdaling binnenstad, Zero Emissie Zone & Distributiehubs, actualisatie van diverse beheerplannen (waaronder: water- en rioleringsplan), afvalbeleid, ontwikkeling maatwerkvoorzieningen jeugdhulp, kunst in de openbare ruimte etc.

Bij de raadsvergadering van de Kadernota 2024 (3 juli 2023) is er naar aanleiding van de motie van de SGP over de woonlasten een toezegging gedaan. Toegezegd is dat indien er structurele ruimte ontstaat voor een daling van de woonlasten, het college met een voorstel naar de raad komt.

Gelet op het beperkte overschot in 2026 en de uitdagingen/ onzekerheden zoals bovenstaand geschetst, ziet het college op dit moment geen ruimte voor een structurele woonlastenverlaging.

N.v.t.

De begroting 2024 kan worden geraadpleegd op de website www.gouda.nl/begroting2024.

Na de vaststelling door de raad zal de programmabegroting 2024-2027 naar de provinciale toezichthouder worden gezonden.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve